

UPPHANDLINGSPOLICY

Syfte

Denna upphandlingspolicy gäller för de kommuner i Jämtlands län som beslutat samarbeta inom ramen för gemensam nämnd för upphandlings-samverkan. Upphandling definieras som köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor, tjänster och entreprenader. Denna policy omfattar även direktupphandling.

Syftet med policyn är att

- Säkerställa att varor, tjänster och entreprenader köps med rätt kvalitet till lägsta kostnad och med högt miljömedvetande.
- Tydliggöra och ge vägledning för kommunernas upphandling.
- Långsiktigt medverka till en marknadssituation som präglas av uthållighet och väl fungerande konkurrens.
- Säkerställa att upphandling sker i enlighet med gällande lagstiftning.
- Underlätta för små och medelstora företag att uppträda som leverantörer.

Policyn ska ge vägledning till hur förtroendevalda och tjänstemän ska agera i upphandlingsfrågor. Till sitt förfogande har kommunerna ett upphandlingskontor.

Principer

Kommunerna ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. De leverantörer och entreprenörer som anlitas förutsätts följa all för uppdraget relevant lagstiftning.

Affärsetik

Utöver ovan nämna principer innefattar affärsetik även ett i övrigt etiskt agerande. Leverantörer är viktiga partners och ska känna trygghet i relationen med kommunerna.

- Inga orimliga eller onödiga krav ska ställas så att någon leverantör gynnas eller missgynnas
- Förtroendevalda och tjänstemän ska inte ha personliga intressen hos leverantörer (jäv) som kan påverka upphandlingen.
- Vid besök hos leverantörer, eller vid gemensamma resor, ska egna rese- och logikostnader alltid betalas av kommunerna.
- Alla former av gåvor och tjänster från befintliga och potentiella leverantörer ska undvikas.
- Leverantörer ska inte lovas något eller utnyttjas på ett sådant sätt som det inte finns befogenheter eller lagligt möjlighet att uppfylla.
- Genom ett agerande i enlighet med denna policy främjas en god affärsetik, vilket i sin tur gör kommunerna till trovärdiga aktörer på både den offentliga och privata marknaden.

Gemensam upphandling

Gemensam upphandling är av strategisk betydelse för kommunerna som helhet för att uppnå bästa möjliga affärsvillkor samt att aktivt påverka kvalitet och miljö. Dessutom minimeras kommunernas administrativa kostnader för upphandlingsarbetet.

Gemensamma avtal omfattar i regel samtliga kommuners volymer. I normalfallet är dessa avtals villkor för helheten fördelaktigare än vad enskild kommun kan uppnå genom separat upphandling.

Gemensam upphandling ska ske inom de områden där det finns gemensamma intressen. För kommunerna gäller följande:

- Upphandlingskontoret informerar om vilka områden som kommer att upphandlas gemensamt.
- Om någon kommun väljer att inte delta i den gemensamma upphandlingen ska upphandlingskontoret meddelas detta.
- Kommunstyrelsens godkännande krävs om enskild kommun avstår från deltagande i gemensam upphandling, initierad av den gemensamma nämnden.
- Genom referensgrupper ska kommunernas samlade kompetens tas till vara för att skapa så bra gemensamma avtal som möjligt. Ett aktivt deltagande i referensgrupperna från kommunernas sida förutsätts.
- Förfrågningsunderlaget ska ges sådan utformning att eventuella kostnadsfördyringar hamnar hos den eller de kommuner som förorsakar fördyringen.
- Den gemensamma nämnden avgör ytterst storleken på hävdad kostnadsfördyring.
- I varje upphandling ska möjligheten att tillåta delbud prövas. Prövningen ska ske i ett affärsmässigt perspektiv och med utgångspunkt från rimlig uppdelning

utifrån kommunernas eventuella merkostnader för att arbeta med flera leverantörer på närliggande produktområden.

- Om någon kommun väljer att ställa särskiljande kvalificeringskrav på leverantör, unika produktkrav eller kriterier som skiljer sig åt i anbudsutvärderingen, tar denna kommun hela den merkostnad som upphandlingskontoret åsamkas.
- Kommunerna ska inte genomföra upphandlingar i egen regi där gemensamma avtal finns eller planeras.

Se upprättade *Samarbetsavtal mellan de samverkande kommunerna*

Hänsyn till små och medelstora företag

En tydlig ambition med kommunernas upphandling ska vara att små och medelstora företag ska ha möjlighet att delta som leverantörer. Dessa företag kan ha fördelar som kommunerna ska försöka ta till vara, och det kan också innebära att de mer aktivt initierar utökade samarbetsformer.

Avtalstrohet

En förutsättning för att uppnå goda effekter med gemensam upphandling är att kommunerna nyttjar de avtal som tecknats. Hög avtalstrohet är nödvändig och skapar förutsättningar för att uppnå förmånliga affärsvillkor.

Om en kommun avstår från att nyttja befintligt avtal, ska den gemensamma nämnden och upphandlingskontoret informeras om skälen.

Direktupphandling

Om avtal saknas måste särskild upphandling ske enligt gällande lagstiftning. I vissa fall får direktupphandling ske, dock endast om kontraktets värde är lågt eller om det finns synnerliga skäl. Med synnerliga skäl avses skäl som inte kunnat förutses och som inte beror på den egna verksamheten.

Den direktupphandlande verksamheten ska alltid:

- Förvissa sig om att ett angivet pris är rimligt, exempelvis genom en prisjämförelse.
- Dokumentera direktupphandlingen om kontraktets värde överstiger en femtedel av definierat lågt värde.
- Informera upphandlingskontoret om kontraktets värde överstiger hälften av definierat lågt värde.

Kommunernas definition av lågt värde är

- För varor 250 000 kr
  - För tjänster 250 000 kr
  - För mer avancerade tjänster 500 000 kr
  - För byggentreprenader 600 000 kr
- eller de/det belopp som fastställs i Lag om offentlig upphandling.

Produktprofil

Gemensamma val av produkter kan ge avsevärda kostnadsbesparingar, men enskild kommun ska kunna avvika från gemensamt val.

Miljökrav

Kommunerna ska verka för att relevanta miljökrav ställs i varje upphandling. Om oenighet uppstår vid gemensamma upphandlingar om vad som är relevanta miljökrav eller inte, har upphandlingschefen att ta frågan med berörd kommun (kommunchef eller motsvarande). Frågan avgörs ytterst av den gemensamma nämnden.

Krav som ställs ska vara förenliga med gemenskapsrätten och anges i förfrågningsunderlaget.

Som utgångspunkt gäller följande:

- Miljökompetens utanför upphandlingskontoret kan i förekommande fall tas i anspråk när förfrågningsunderlaget arbetas fram.
- Miljöstyrningsrådets kriterier kan vara ett stöd i arbetet för att relevanta miljökrav ska ställas.

Sociala och etiska krav

Kommunerna ska verka för att relevanta sociala och etiska krav ställs i varje upphandling. Om oenighet uppstår vid gemensamma upphandlingar om vad som är relevanta sociala och etiska krav eller inte, har upphandlingschefen att ta frågan med berörd kommun (kommunchef eller motsvarande). Frågan avgörs ytterst av den gemensamma nämnden.

Krav som ställs ska vara förenliga med gemenskapsrätten och anges i förfrågningsunderlaget i form av särskilda kontraktsvillkor.